

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm XXVI. Per inquisitionem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

fine, Vel non superant numero, tum electionem suam de digno promulgare haud possunt: quia non est facta à maiore parte Capituli, quandoquidem ij, qui indignum ignoranter, siue ignari defectus, elegerunt, priuationem pro ea vice non contraxerunt: necessarium itaque est, vt cum his non priuatis nouum scrutinium inchoent. Exempli causa: Si triginta canonici sint, quorum viginti suffragati fuerint Caio indigno, & electionis decretum formarint, alij decem, si suffragiis consentiant in Titium dignum, electionem validè promulgabunt,posito, quòd ex electoribus indigni nouem duntaxat ignorant à laborarunt, secus si decem, aut plures ignorantes fuerunt.

QUÆSTIO secunda. Si Capitulares priuati velint se ingerere proximæ electioni, cum per vim expelli possint? Respondeo, cum Abb hic n. 14. Vel notorium est, illos in poenam priuationis pro ea vice incidisse, vel non est notorium: Hoc posteriore casu, non possunt per vim expelli: quia nemo in causa non notoria ius suum contra aduersarium exequi potest. Quare à Superiore petere debent Capitulares, vt illi qui deliquerunt, causa cognita, priuati declarentur, iuxta c. scriptum 40. hoc tit. c. cum secundum 19. §. Confiscationis de hæret. in 6. Aut si electio statim facienda sit, contra illos protestari possunt reliqui Capitulares, quòd suffragia priuatorum pro ea vice æstimari non debeant, c. Cumana 50. hoc tit. & tradit hic Innocent. n. 6. In priore autem casu, si videl. notorium sit aliquos esse priuatos, ijque post admonitionem vt ab electione discedant, parere nolint, etiam adhibita vi, repelli poterunt. Nam vim vi repellere omni iure licitum est, c. significasti 18. de homic. & c. 3. de sent. excomm. Priuati autem dum electioni se ingerant, ac moniti abstinere recusant, veluti vim inferant: Cum enim eorum priuatio, vt pono, atque inhabilitas nota sit, perinde censentur, vt extranei: Ergo repelli possunt, per se loquendo, & seclusis extrinsecis inco modis. Quâ simili ratione docent DD. in Clemen. Grauis de sent. excomm. Si notorius clericus percussor, aliusue excom-

municatus, non toleratus, missæ sacrificio assistat, atque monitus discedere nolit, per vim expelli posse. Et Bartolus in l. 1. §. hoc interdicto n. 4. ff. de itinere, actûque priuato ita loquitur: *Si Vniuersitas vel Capitulum coadunatum esset ad faciendum aliquid, & ibi esset aliquis, qui non est de corpore Capituli, & vellet omnino ibi esse, posset licitè per Vniuersitatem expelli: quia turbat Vniuersitatem vel Capitulum in quasi possessione iuris, in qua est.* Consentiant his quæ dixi lib. 3. Theol. moral. tr. 1. cap. 7. n. 8. §. præterea.

CAPITVLVM XXVI.

Per inquisitionem.

PARAPHRASIS.

Cum ad Innocentium III. Papam relatum fuisset, electionem R. in episcopum Tholosanum, præcedente illicitâ & simoniacâ cum Canonicis pactione peractam fuisse, quosdam destinauit, qui ex Apostolico mandato de Episcopo, & statu episcopatus inquisitionem iustituerent. In ea inquisitione Mascaron Cancellarius, vnus ex electoribus, iuratus asseruit, sciuisse se, quòd R. & amici eius quosdam Canonicos precibus sollicitarint, vt suffragia sua in ipsum R. derigerent: Sciuisse etiam, quòd idem R. cæteris Canonicis, qui primæ ipsius electioni se opposuerant, iuramentum præstiterit: pro certo habens, iuramentum illud illicitam & simoniacam pactionem continere. Insuper confessus fuit, quòd post cassatam dicti R. Episcopi electionem, domum episcopalem ipse detinuerit, & episcopales redditus nomine ac voluntate R. receperit, in eiusdem vsus expendens: Nihilominus Mascaron post hos excessus suos in Tholosanæ ecclesiæ Præpositum institutus fuit. Sed Papa Innocentius III. mandat hic delegatis suis, vt dictum Mascaron à Præpositura amoueant; eò quòd indignum ad episcopatum scienter eligendo beneficijs ad triennium suspensus esse debeat, ideòque ad dignitatem Præpositi-

posituræ promoueri haud potuerit, iuxta Concil. Lateran. in c. cū in cunctis, §. Clerici, hoc tit.

S Y M M A R I V M.

1. Si inquisitio instituatür contra Prælaturam propter delictum eius, plerumque etiam ea fit de statu ecclesiæ eius, & clericorum cum eo habitantium.
2. Eligens scienter indignum ad Prælaturam, in qua adipiscenda simoniam commisit, est suspensus per triennium à beneficijs, quæ in eâ ecclesiâ obinet.
3. Confessio facta ab aliquo in vno iudicio, adduci potest tanquam probatio ad conuincendum illum in alio iudicio. Secus est in testimonijs & instrumentis productis.

NOTANDVM I. Si instituatür inquisitio contra Prælatum, propter delicta eius, plerumque etiam inquisitio fit de statu ecclesiæ eius, & clericorum cum eo habitantium, vti sumitur ex hoc c. & notauit Gl. ver. episcopatus, & ex c. qualiter 17. de accusat. Quia plerumque reperiuntur aliqui participes, consentientes aut fauentes crimini. Ob quam causam, ait Abb. hic n. 2, statutum fuisse in c. vlt. §. Si autem dilapidator, de statu Monachorum; Si Prælatus regularis propter honorum ecclesiasticorum dilapidationem deponatur, administrationem rerum, interim dum alius substituitur, non Conuentui, quippe tunc suspecto, relinquendam, sed administratorem alium Monasterio deputandum esse; Idque etiam in secularibus ecclesijs, ob eandem rationem, in tali casu fieri posse.

NOTANDVM II. Quia aliquem ad Prælaturam, in qua adipiscenda simoniam commisit, scienter eligit, per triennium suspensus est à beneficijs, quæ in eâ ecclesiâ obinet. Constat ex textu huius c. & ex c. cū in cunctis 7. §. Clerici, hoc tit. c. compromissarius 37. eod. in 6. vbi hæc poena decreta est eligentibus personam indignam, siue inhabilem: Atqui simoniacum inhabi-

lem reddi ad Prælaturam, aliudue beneficium, in quo simoniam commisit, consequendum, constat ex c. penult. hoc tit. & c. nobis 27. de simon. Quibus in locis additur, id locum habere, tamen si ignorante eo, qui electus aut prouisus est, simonia commissâ fuerit. Videri possunt quæ docui lib. 4. Theol. moral. tr. 10. cap. vlt. n. 72.

Veruntamen ob alias quoque causas Mascaron iste à Præpositura illa amoueri debuit, tanquam non canonicè, atque inualidè institutus. Primò, quia R. in episcopum elegit, postquam is rerum episcopaliū administrationi malè se immiscuerat: Ex textu enim c. colligi videtur, duas dicti R. electiones celebratas fuisse; vnam in discordia, quæ statim cassata fuit, sed nihilominus eius nomine ac voluntate Mascaron bona ecclesiastica vsurpauit; Alteram verò in concordia, cuius ratione Mascaron suspensionem incurrisse dicitur. Secundo, quia propter huiusmodi excessus facti infamiam incurrerat, atque ideo portæ dignitatum ipsi patere non debebant, iuxta c. 87. in 6. & ante notauit hic Innoc. n. 1.

QVÆRIT Glossa hic ver. se indignum, verf. Sed quare, Cur sententia hic lata fuerit contra Mascaron ex testimonio, seu confessione, quam in examine contra R. electum instituto antea fecerat; cum tamen quæ inter alias personas, aut & in alio iudicio acta sunt, obesse alicui non debeant, c. inter dilectos 7. de fide instrum. c. penult. de re iudic. Respondeo cum Gl. cit. & Imola hic n. 9. Henr. Boich n. 4. Canonicum Mascaron non præcisè vt testem in causa Episcopi electi examinatum fuisse; sed etiam per inquisitionem generalem in omnia membra ecclesiæ institutam; ac proinde confessionem eius, tanquam in propria causa factam, ipsi præiudicasse. Neque enim negari potest, ex ea ipsa inquisitione, super qua Pontifex decisionem suam fundat, cognitum fuisse, dictum Mascaron suspensionem à beneficijs incurrisse: adeoque institutionem eius in Præpositura irritam fuisse, iuxta ea quæ docui in c. cū dilectus 8. de consuet. & consequenter amouendum. Addit verò

Innoc.

Innoc. hic num. 2. quem sequitur Abb. n. 12. Guido Papa in decif. Gratianopol. 254. quod confessio facta ab aliquo in vno iudicio, adduci possit tanquam probatio ad conuincendum illum in alio iudicio; licet secus se res habeat in testimonio, atque instrumentis productis: quia propria confessio omnem probationem superat, nullumque reo subterfugium relinquit, arg. c. per tuas 10. de probat.

CAPITVLVM XXVII.

Cum causam.

PARAPHRASIS.

Vacante Prioratu ecclesie S. Petri Lunacen- sis, Canonici regulares eiusdem ecclesie elegerunt bonum Presbyterum non professum: Huic electioni opposuit se Brannus canonicus, & alius quidam, sed reliqui electionem suam defendebant allegatione consuetudinis, quod continuè per multa tempora Prior eius ecclesie fuisset regulam non professus. Hac controuersia ad Innoc. III. Papam delatà, respondit is, scriptum esse Deuteron. cap. 22. num. 10. *Non arabis in bove simul & asino*, id est, (vt in Concil. Hispalensi explicatur, relato in c. in noua 22. causa 16. q. 7.) homines diuersæ professionis non sociabitis: Neque debet quisquam vestem induere de lana linò, contextam, id est, homines diuersi habitus sociari nõ debent. Ideo mandat irritam, siue irritam declarari Presbyteri electionem. in super compelli ipsam, aliosque, qui in Monasterio professionem non ediderunt, vt vel S. Augustini regulam profiteantur & seruent, vel ab ecclesia S. Petri discedant.

SUMMARIUM.

1. Non valet consuetudo, vt non professus, vel alterius Ordinis, aut habitus professus in Prælatum regularem eligatur, & est electio irrita.
 Rõdã tamen eligitur ad ecclesiam regularem, si Cathedralis sit, clericus secularis

ris, aut Ordinis nouitium.

- e. Non valet etiam consuetudo, vt non professi, vel alium Ordinem professi in regulari aliqua ecclesia collegialiter viuuant.

NOTANDVM I. Non valet consuetudo, vt non professus, vel alterius Ordinis aut habitus professus in Prælatum regularem eligatur: Et est ipso iure irrita electio iuxta c. nullus 28. hoc tit. in 6. & Clement. 1. eod. tit. Ratio dari debet, quia huiusmodi consuetudo ecclesie noxia censetur: nam *coherere & bene coniungi non possunt, quibus studia & vota diuersa sunt*, cit. c. in noua. Id tamen peculiare est, quod ad ecclesiam regularem, si Cathedralis sit, clericus secularis, aut Ordinis Nouitius rectè eligatur, cit. c. nullus, & c. innotuit 20. hoc tit. Idque propter excellentiam dignitatis episcopalis, quæ regularis professionis defectum supplet, vt Gl. indicat in c. quod Dei timorem 5. ver. regimen, de statu Monachorum.

NOTANDVM II. Non valet etiam consuetudo, vt non professi, vel alium Ordinem professi in regulari aliqua ecclesia collegialiter viuuant: ob eandem rationem, quia consuetudo huiusmodi ecclesie damnosa, & irrationabilis censetur, prout habetur in supra cit. Clem. 1. *Rationi non congruit, vt homines disparis professionis, vel habitus simul in eisdem monasteriis socientur*. Nihil tamen obstat, quin in eodem Monasterio, siue ecclesia regulari diuisi Conuentus sint, vnus v. g. clericorum secularium, & alter regularium, sub diuersis Præpositis constituti, vt Gl. in cit. Clem. ver. Monasteriis, annotauit.

CAPITVLVM XXVIII.

Quod sicut.

PARAPHRASIS.

Post electum, confirmatum, & consecratum Archiepiscopum Armaghanum, sex ei obiecta; Innocentio III. Papæ proposita fuerunt, ad depositionem eius obtinendam; Tria contra electionem, & alia tria contra

Qq

per.